

ZAPISNIK

1. seje Komisije za knjižnični sistem Univerze v Mariboru z dne 24. 9. 2009 ob 13. uri v veliki sejni sobi Univerzitetne knjižnice Maribor

Prisotni člani: dr. Zdenka Petermanec, mag. Ksenija Škorjanc, dr. Jože Zupančič, dr. Dragica Haramija, Nevenka Balun, dr. Liljana Selinšek, Mojca Garantini, dr. Franc Janžekovič, Natalija Orešek (s pooblastilom dr. Simone Strnad), dr. Andrej Tibaut, Mojca Markovič, Mirko Smole, dr. Maja Habulin

Opravičeno odsotni člani: Andreja Čurin, dr. Miran Mitar, Danilo Majhenič

Prisotni vabljeni: Miro Pušnik (direktor CTK), Tatjana Intihar (predstavnica konzorcija CTK), mag. Dunja Legat (članica komisije za dodeljevanje sredstev pri ARRS), Bojan Oštir (vodja nabave v UKM), Alenka Mihalič Klemenčič (članica delovne skupine za pripravo Pravilnika o obveznem izvodu publikacij UM)

DNEVNI RED:

1. Konstituiranje Kisuma z imenovanjem namestnika predsednice
2. Poslovnik o delu Kisuma
3. Rezultati razpisa ARRS za nabavo tuje znanstvene periodike in baz podatkov za članice in UKM v letu 2010 in usklajevanje za 2011
4. Pravilnik o obveznem izvodu publikacij UM
5. Razno

Ad1)

Kot sklicateljica seje Komisije za knjižnični sistem pri ravnatelju UKM v novi sestavi je dr. Zdenka Petermanec, v. d. ravnateljice UKM in po Statutu UM predsednica Komisije za knjižnični sistem (v nadaljevanju: KISUM) pozdravila navzoče člane Kisuma, vabljene goste in ugotovila sklepčnost seje ter predstavila dnevni red.

SKLEP 1: Predlagani dnevni red je bil soglasno potrjen.

Po 344. a členu Statuta UM Komisijo za knjižnični sistem sestavljajo ravnatelj UKM, ki ji predseduje, predstavniki članic, ki jih imenujejo senati članic in ena petina študentov, ki jih imenuje Študentski svet UM.

SKLEP 2: Konstituira se Komisija za knjižnični sistem (KISUM) v sestavi: dr. Zdenka Petermanec (UKM), mag. Ksenija Škorjanc (FKBV), dr. Gorazd Hren (FE), dr. Miran Mitar (FVV), dr. Jože Zupančič (FOV), Andreja Čurin (FL), dr. Dragica Haramija (PEF), Nevenka Balun (FZV), dr. Liljana Selinšek (PF), dr. Marjan Rupnik (MF), Mojca Garantini (FF), dr. Franc Janžekovič (FNM), dr. Simona Strnad (FS), dr. Maja Habulin (FKKT), dr. Andrej Tibaut (FG), Mojca Markovič (FERI), dr. Miroslav Rebernik (EPF), Danilo Majhenič (Študentski svet UM), Mirko Smole (Študentski svet UM), Brina Lazar (Študentski svet UM)

Predsednica novoustanovljene Komisije za knjižnični sistem dr. Zdenka Petermanec je navzoče člane pozvala, da predlagajo namestnika predsednice. Za namestnika predsednice je bil predlagan dr. Franc Janžekovič s Fakultete za naravoslovje in matematiko.

SKLEP3: Za namestnika predsednice Komisije za knjižnični sistem je bil soglasno izvoljen dr. Franc Janžekovič.

AD2)

Dr. Zdenka Petermanec je članom Kisuma predstavila osnutek Poslovnika komisije za knjižnični sistem, katerega osnova je bil Poslovník Senata UM. Predlagala je, da se pripombe na osnutek poslovnika v 10 dneh, to je do 5.10.2009, pošljejo po elektronski pošti v tajništvo UKM. Tako dopolnjen osnutek bo članom poslan kot gradivo za naslednjo sejo komisije.

SKLEP 4: Pripombe na osnutek Poslovnika komisije za knjižnični sistem je treba poslati do 5. 10. 2009 po elektronski pošti na naslov: ukm-tajnistvo@uni-mb.si
Sklep soglasno sprejet.

AD3)

Mag. Dunja Legat (članica komisije za dodeljevanje sredstev pri ARRS) je prisotne seznanila z rezultati razpisa ARRS v okviru »*razpisa za sofinanciranje znanstvene literature in baz podatkov pri Agenciji za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije*«. V letošnjem letu je bilo razpisanih za 1.320.000,00 evrov več sredstev kot prejšnje leto. Celotna razpisna vsota je znašala 3.520.000,00 EUR. Povečanje sredstev je bilo namenjeno sofinanciranju konzorcijske nabave elektronskih znanstvenih časopisov in vključitvi novih konzorcijskih partnerjev (pogoj za sofinanciranje konzorcija je bil, da ta vključuje 4 univerze in 4 raziskovalne inštitute). S 100-odstotnim deležem financiranja je ARRS podprl večino prijavljenih predvidenih izdatkov za konzorcijske nakupe elektronskih znanstvenih časopisov v polnem besedilu, do katerih ima dostop tudi Univerza v Mariboru.

Metodologija za ocenjevanje in izbor prijav za sofinanciranje nakupa tuje znanstvene periodike in baz podatkov temelji na kakovosti in pomenu naročene tuje znanstvene periodike in baz podatkov (faktor vpliva revije) in nabavi preko konzorcijev. Prijave oceni in razvrsti po doseženem številu točk strokovna komisija v štiri skupine. Prijaviteljem iz prve skupine lahko dodeli več sredstev, kot so jih prejeli v preteklem letu, prijaviteljem iz druge skupine dodeli praviloma enaka sredstva kot v preteklem letu, prijaviteljem iz tretje skupine dodeli manj sredstev, prijaviteljev iz četrte skupine ne sofinancira.

Glede na to, da so bile nekatere fakultete neuspešne na razpisu, je potrebno ugotoviti zakaj. Nove fakultete, ki še nimajo razvite sodobne knjižnične dejavnosti, kar je tudi pogoj za sofinanciranje, naj za to čim prej poskrbijo. Problem so vsebinsko interdisciplinarno naravnave prijavne vloge, kakršno posreduje kot splošna znanstvena knjižnica tudi UKM. Za leto 2010 smo sredstva ARRS že pridobili, zato je za uresničitev nabave znanstvene periodike in elektronskih informacijskih virov (konzorcijev) ključno, da knjižnice članic UM z UKM podpišejo izjavo o neopovedovanju tiskanih revij za leto 2010.

Zaradi trenutno veljavnih razpisnih pogojev ARRS za sofinanciranje znanstvene periodike in baz podatkov in cen informacijskih virov moramo oblikovati stabilen večpartitni model financiranja. Ta naj vključuje financiranje ARRS, druge vire fakultet ter vire univerze. Zaradi

nezadovoljstva nekaterih članic UM (neuspeh na razpisu) nameravamo v UKM analizirati deleže sofinanciranja znanstvene periodike in baz podatkov članic UM glede na vir financiranja. Analizirali bomo razmerja med deležem sredstev za tiskane revije v knjižnicah UM in zastopanostjo znanstvenih disciplin v posameznih paketih elektronskih znanstvenih časopisov, preučili bomo možnost skupne prijave vseh knjižnic UM na razpis ARRS glede na razpisne pogoje, pristopili k usklajevanju seznamov naročenih tiskanih revij za leto 2011, ki bo za članice UM obvezujoč.

Bojan Oštir (vodja nabavne službe v UKM) je prisotne seznanil s podatkovnimi zbirkami (priloga 1). Razložil je, kaj so knjižnični konzorciji. Gre za formalna ali neformalna združenja knjižnic z namenom doseči optimalnejše in ugodnejše pogoje pri ponudnikih tovrstnega gradiva. Na nivoju Univerze v Mariboru koordinira konzorcije Univerzitetna knjižnica Maribor. Univerza v Mariboru je tako konzorcijski partner v sledečih konzorcijih, ki so naštetih po upravljalcih konzorcijev.

Direktor CTK g. Miro Pušnik in ga. Tatjana Intihar sta prisotne seznanila, da je CTK (Centralna tehniška knjižnica v Ljubljani) nosilec sledečih konzorcijev, s katerimi na nivoju Univerze v Mariboru koordinira nakupe UKM:

- Science Direct (od leta 2001) založbe Elsevier,
- SpringerLink (od leta 2004) založbe Springer,
- InterScience založbe Wiley-Blackwell (od leta 2006),
- ACS založbe American Chemical Society (od leta 2006),
- IEEE/IEL (Electronic Library) založbe IEEE (od leta 2005)

Nadalje je UKM tudi konzorcijski partner z naslednjimi upravljalci konzorcijev:

COSEC pri Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani :

- CINAHL/Plus
- EMERALD
- Grove Art, Grove Music Online
- MLA, Literature Resource Center
- Oxford Scholarship Online, Oxford English Dictionary, Oxford Reference Online
- PsycArticles, PsycInfo
- SAGE Premier
- IUS-INFO+ EURO IUS-INFO
- EBSCOhost
- APS Journal

Biotehniška Fakulteta Univerze v Ljubljani (BTFLJ) je nosilec konzorcija:

- CAB Abstracts, FSTA, AGRIS

Fakulteta za matematiko in fiziko Univerze v Ljubljani je nosilec konzorcija:

- MathSciNet

Pod okriljem Univerze v Ljubljani je letos nastal konzorcij, ki bo zaživel leta 2010:

- JSTOR Slovenija

Pod okriljem ARRS upravlja IZUM konzorcije za akademsko okolje, ki jih v celoti financira ARRS:

- Web of Science,
- ProQuest,
- OCLC FirstSearch (pogodba prekinjena 1.7. 2009)

Konzorciji delujejo tako, da ima vsaka založba svoj licenčni oz. cenovni model; pri vsakem so možna pogajanja. Nekateri konzorciji delujejo po načelu nakupa zaključenih produktov. Ti konzorciji so s stališča članic najmanj problematični, ker je poslovni model in tudi upravljanje sorazmerno enostavno.

Drugi konzorciji delujejo na osnovi naročenih tiskanih revij na univerzi in njenih članicah. Založbe predvidevajo, da so ti naslovi za knjižnice pomembni in strokovno ustrezni. Zatečena vrednost naročenih tiskov predstavlja osnovo za nadaljnje izračune. Ponudniki UL smatrajo kot eno pravno osebo in UM kot drugo. V povprečju vsaka članica preko konzorcijskega dostopa pridobi za svoje študente in zaposlene bistveno več, kot plača preko obveznih tiskanih revij.

Na vrednost naročenih tiskov dodajajo založbe različne odstotke doplačil za elektronski dostop do naročenih revij. Doplačila za e-dostop je vsa leta za celotno Univerzo v Mariboru (z nekaj manjšimi izjemami) doslej zagotavljala UKM iz konzorcijskih sredstev ARRS in lastnih sredstev. Pri pogajanjih o odstotkih doplačil za e-dostop smo v vseh letih koordiniranja konzorcijev dosegali zelo dobre rezultate. Članice Univerze v Mariboru doslej niso plačevale dodatnih sredstev za zagotovitev elektronskega dostopa. Morajo pa z rednim obnavljanjem naročnin na tiskane revije zagotavljati osnovo za obstoj nekaterih konzorcijev in s tem za nemoten elektronski dostop do konzorcijskih revij.

Ti konzorciji imajo dualni poslovni model (tiski plus e-dostop) in so po navadi povezani z dokajšnim monopolnim statusom ponudnika. Med te konzorcije sodijo ScienceDirect, SpringerLink, InterScience (Wiley) in SAGE Premier. Pri teh konzorcijih se medsebojne obveznosti sodelujočih knjižnic urejajo s t. i. izjavami o neodpovedovanju tiskanih znanstvenih časopisov, ki so vezani na zgoraj opisani poslovni model in so ključne za obstoj konzorcijev.

Konzorcija American Chemical Society ACS in IEEE/IEL (Electronic Library) temeljita na drugačnih cenovnih modelih. Kriterij za določanje cene sta med drugim velikost univerze in statistika uporabe v predhodnih letih (tj. čim večja je univerza, več plača, in čim več se elektronski viri uporabljajo, višja je cena).

Zaradi višje stopnje DDV na elektronske proizvode (20 %) od stopnje DDV za tiskano gradivo (8,5 %) ter zaradi še neopredeljene oblike arhiviranja elektronskega gradiva po preteku licenčnih pogodb za e-gradivo se na ravni UM in konzorcijev še nismo odločili za prehod zgolj na elektronsko obliko.

UKM dobi svoja sredstva za nabavo revij in baz podatkov preko razpisa ARRS. Za leto 2010 je ARRS namenil konzorcijem, ki jih koordinira CTK, 1.088.175,00 evrov, kar predstavlja 92 % potrebnih sredstev za e-dostop za vse konzorcijske člane v Sloveniji. Konzorciji Science

Direct, SpringerLink, Wiley-Blackwell, ACS, EMERALD, JSTOR in SAGE Premier so prejeli 100 %-no odobrena prijavljena sredstva za elektronski dostop, konzorcij IEEE/IEL je prejel odobrenih 67 % prijavljenih sredstev. Ker pogajanja za vse naštete konzorcije še potekajo in ker smo na ARRS-ov razpis prijavili ocenjene vrednosti po posameznih konzorcijskih članih, se lahko zgodi, da bodo potrebna še minimalna doplačila za elektronski dostop. v tem primeru bodo obveščeni vsi sodelujoči. Naročeni tiskani naslovi, ki jih morajo zagotavljati knjižnice, v tem delu odobrenih konzorcijskih sredstev ARRS-a niso vključeni.

Dr. Zdenka Petermanec je člane pozvala, da na svojih fakultetah dekanom oz. senatu predstavijo problematiko o nabavi tuje znanstvene periodike in jih seznanijo s sklepi, ki so bili sprejeti na današnji seji.

SKLEP 5: UKM in knjižnice članic UM podpišejo dogovor o nabavi elektronskih publikacij (izjava o neodpovedovanju tiskanih revij) za leto 2010.

SKLEP 6: Potrebno je ugotoviti razmerje med deležem sredstev za tiskane revije članic Kisuma in zastopanostjo posameznih znanstvenih disciplin v elektronskih virih.

SKLEP 7: Januarja 2010, še pred razpisom ARRS, pričnemo usklajevati seznam naročenih tiskov za leto 2011, ki bo za članice Kisuma obvezujoč.

AD4)

Alenka Mihalič Klemenčič (članica delovne skupine za pripravo Pravilnika o obveznem izvodu publikacij UM) je predstavila osnutek Pravilnika o obveznem izvodu publikacij UM. Prva verzija osnutka pravilnika je nastala že leta 2006, a se je med obravnavo ugotovilo veliko pomanjkljivosti. Stvari so se ponovno začele premikati v letu 2007, ko je bil sprejet Zakon o obveznem izvodu, Senat UM pa je tudi sprejel Pravilnik o založniški dejavnosti na Univerzi v Mariboru (14. redna seja z dne 23. 09. 2008). Delovna skupina je pripravila nov osnutek Pravilnika o obveznem izvodu publikacij UM. Kot gradivo so člani prejeli oba osnutka pravilnika. Člani Kisuma so se strinjali, da svoje pripombe pošljejo do 5.10.2009 po elektronski pošti v tajništvo UKM. Do naslednje seje se bodo prispele pripombe vnesle v osnutek pravilnika. Tako dopolnjen osnutek bo članom poslan kot gradivo za naslednjo sejo komisije.

SKLEP 8: Pripombe na osnutek Pravilnika o obveznem izvodu publikacij UM je treba poslati do 5. 10. 2009 po elektronski pošti na naslov: ukm-tajnistvo@uni-mb.si.
Sklep sprejet soglasno.

AD5)

Dr. Zdenka Petermanec je člane Kisuma seznanila, da je bil na seji Upravnega odbora UM v juniju 2009 sprejet cenik knjižničnih storitev Univerze v Mariboru za študijsko leto 2009/2010. V gradivu, ki so ga prejeli na seji, so za primerjavo navedene cene storitev Narodne in univerzitetne knjižnice Ljubljana, Centralne tehniške knjižnice Ljubljana in Centralne medicinske knjižnice Univerze v Ljubljani.

Člane Kisuma je pozvala, da cenik dobro pregledajo in pripravijo predloge za njegovo spremembo, ko se bo pripravljala cenik za novo študijsko leto v začetku 2010.

Seja je bila zaključena ob 15. 15.

Zapisala:
Lučka Klemenčič

Predsednica KISUM:
dr. Zdenka Petermanec